

W. M. J.

Ar pascha wiffuschehliga angsta Keisera wehleschanu.

N°. 37.

Sestdeenä, 11. (23.) September

1871.

Malša par gaddu 1 rubl.

Rahditajš.

Ceššemes sinas. No Rihgas: Wiš. gubernators pahnahjis, — pahr štolu pr. neredšigeem un pahr pareštizigabm bašn. No Pinks draudšes: pahr jaunās šasniņas buhweschanu. No Leepajas: dšesuzella eeswehšičana. No Pehterburgas: pahr Keisera reišofchanu, — sinas pahr lohlera febrgu un par nelaimi pee K^olmusleem. No Kaukašijas: Šamila rakšs Keelširšeem un pahr nišo febrgu Persijā.

Ahršemes sinas. No Wabšemes: pahr Keisera šatšičanohš. No Franšijas: šaderešchana ar Wabšemmi, un Tjebra runna. No Parišes: pahr šlimmibašm, — pahwešta apšw. Tjebram un — la Alšahre meers. No Turines: pirma braušchana zaur Mongseniš kalnu. No Londones: pahr tehnineenes šlimmibu. No Spanijas: jauna tehnika reišofchana. No Turšijas: Albaneeschi šatšioles us dumpi. No Amerikas: Franšija šatšahs šaderešes ar Mešiku. Šaunalahs sinas. Latweešch draugu beedriša 1870tā gaddā. Peewilts prezinees. Awisneeta breešmas. Grahmatu sinas. Norahdišchana. Šeelštunā. Grehtu dubšos. Wollensteines awoti. Šohbugalla nedekas peedšhwojumi.

Ceššemes sinas.

No Rihgas. Wišemes gubernators 3. September deenā pahreišoja mahjā un Wišemes guberniņas waldišchana atkal pats usnehma.

Wehl no Rihgas. Šil lohči wajjadšigs, kad ir neredšigus zilwekus warretu mahziht šlohlās tā pat tā redšigus, to gan katris atšihš un tizzešs, un zittās semmēs tahdu šlohlu netruchtš wis, tur pahr tahdeem nabbadšineem gahda. Pee mums nesenn wehl kurl-mehmeem šlohlu eetaišija un peeminnam deesgan, žil ta darrija ruhpes un publes, — bet us šlohlu preešch neredšigeem wehl newarreja doh-mahšt. Šchinnis deenās laffam Rihgas Wabžu awišes, tā diwas dahmas, mahte ar meitu, wahrdā Walentinowiš, us tahdu gruhthu ammatu peeteišušahs; jo winnas jau agrak ar neredšigeem darbojušchahs un šchinni waffarā bijušchahs Šehnigsbergā, leelā neredšigu šlohlā, tur šawu darbu dabbutušchahs

šrahdaht, pahr to labbas leezibas lihds atneffušchahs. Šchahs dahmas nu šchejenes birgeru beedribu luhguschahs, winnahm palihdšeht šlohlu preešch neredšigeem eetaišiht un birgeru beedriša to par labbu un derrigu atšihdama, iswehleja no šawa widdus trihs wihrus, dakteri Waldhauer, šlohlmeisteru Herweg un redaktehri Keuchel, lai šchee ar padohmu un palihdšibu tahm dahmahm palihds pee šawa mehrla šilt. Bet kad nu šchi beedriša preešch tahdas eeriktes newarreja wairak doht, tā 150 rublus, tad wehleja, lai šalassa dahwanas no labprahtigeem dewejeem un zerre, tā ikkatris, kam irr pee rohkās un kas tuwaku mihleštibu neween wahrdōš, bet arri darbōš grihb parahdiht, šawu mihleštibas dahwanu peemineetem kungeem peenešihš. Dakteris Waldhauer dšihwo azzu-ššimneeku špittali ahrpušs Šmilšchu wahrteem, šlohlmeisters Herweg Pehterburgas Ahrrihgā, ehrlšchku-eelā N° 6. un redakters Keuchel pašchā pilssehtā, šchuhau-eelā N° 25.

— Preešch Kreewu pareštizigū bašnizu šataišchana Baltijā šw. šinobe us 1872tru gaddu ešohšt nowehlejuše 8500 rublus.

No Pinks draudšes, Rihgas pilssehtas aprinki. Muhsu Nikolai-bašniza, pee pašchahs muišchahs, kas jau 1662trā gaddā no balkeem buhweta un tabeht jau 209 gaddus wezza, taggad šil glehwa palituse, tā tohrnis bij ja-nonemm un ja-noštutte. Šau preešch dāšcheem gaddeem, kad Annas-bašnizu, kas tahda patte no balkeem 1660 gaddā buhweta, noplehša un jaunu, glihtu muhra Deewa-nammu us-buhweja, arri muhsu Nikolai bašnizu dšihrahš drihs ween buhweht. Bet dāšchi kawekki te žellā gaddijahs

un ihpafchi arr tahdas pliffas seemas, la nelahdu materiala newarreja peewest. Tadeht taggad no firbs preezajamees, la pilssehtas waldischana, kurras apgahdaschanâ muhju draudses buhschana stahw, taggad pat zaur awisehm usazina buhwmeisterus, kas muhju basnizu usnemtobs jaunu usbuhweht. Sin-nams, la pats tas buhweschanas darbs laikam til nahfoschâ waffarâ buhs eesahkams. **

No Keepajas 4tâ September sinnoja tâ: „Patlabban tiks eeswehtihstas tas Keepajas-Kownas dselluzelch. Pullsten 4 ees pirma rinda no schejenes probjam. Ne general-gubernators, nedj arri gubernators irr të flahst.“

No Pehterburgas. Waldischanas awise sinno, la augstais Kungs un Keisers 4tâ September pullsten 10 preeksch pufsdeenas sweiks un weffels eereisjojis Astrachanâ, kur pa to laifu, lamehr peemittis, apmeklejis Armeneeschu basnizu, Perseeschu un Tataru moschejas, seeweeschu gimnasiumu, Pehtera ta leela mahjinu ic. Kad us dampflugga „Zesarewna Maria“ Keisers bij nakti pahrgullejis, tad ohtrâ deenâ reisoja pa Kaspijas jubru tahkat. — 6tâ September atkal sinnoja no Petrowflas, la augstais Keisers lainigi pahr Kaspijas jubru pahrrisjojis un todeen pullsten 9 no rihta tur eereisjojis, kur keiseriska Augstiba, Leelfirsts Kaukasijas pahrwalditajs Wiinu fanehmis.

No Pehterburgas. Nupat pee ahrtu waldischanas fanahlfuschas sinnas no isgahjuschas neddetas pahr kohlera fehrgru muhju walste un schahs sinnas israhda, la, lai gan schi fehrgra arri us tahkatahm gubernijahm jau gahjuse, tomehr paleekohht wahjaka un taifotees us gallu. Arri Kijewâ, kur ta fehrgra leeliski plohhjahs, taggad sahlf masaka palift. Tâpat Pehterburgâ un Moslawâ taggad masaf nelâ 10 pa deenu ar scho fehrgru eesfirgstoht. — Pee mums Ribgâ leekahs fehrgra pagallam jau mittejusehs un daschi, kas wehl wahji, deen' pa deenu atspirgstahs un no jauna neweens ne-eefehrg.

— No Dohnawas pusses sinno, la tur teem apfahrt staigadameem Kalmuffeem leela flahde notifikuse zaur to, la steppes aisdegguschahs; tas irr: tahdas no mescheem tuffchas weetas, kur brihnum garra sahlf aug, kas pehzal fakalst. Kad nu schahdai fakaltuschai sahlflei ugguns peeteef flahst, tad wijs tas apgabbals leefmâs un fadedsina lihds wiffu, to sawâ zekâ atrohd. Tâ nu arri schoreis notizzis un nodedfis tahds gabbals, kas 40 werstes plats un 70 werstes garfch, — la wezzakee laudis newarroht atminnetees, kad agraf tahdu nelaimi buhtu peedsihwojufchi. Sadegguschai leelti krahjumi linnu un lauschu kibittas. Kad nu tahdâ wihselohpu barriba preeksch uahkamas seemas arri pohstâ gahjuse, tad Kalmuffi sawus lohpus pahr smeella naudu pahrdohdohht.

No Kaukasijas. Turrenes awise „Kawkas“ laffa rakstu, to wezzais Schamils, Kaukasijas pahrwaldineekam Leelfirstam subtijis, un kas tâ flann: „2trâ

Sifadeh mehn. 1287 gaddâ swehtâ pilssehtâ Medinâ. Subfu Keiseriskai Augstibai flawu un gohdu! Amen! Zaur scho rakstu Subfu Augstibai sinnoju, la es Subfu labdarrischanu jubrâ nogrimmis un preezadamees us Subfu schehlastibas dekkeem, esmu ainsnahjis tai weetâ, kur jau fenn biju wehlejees tift. Es nesinnu zittu labbaku darriht, la us Sums dohmaht, Sums pateift un Subs swehtihst. Tomehr taggad man daschas zeeschanas usnahlfuschas, un gultu gultâ no ta laika, lamehr scheit' Medinâ esmu atreisjojis; mans gals nahf tuhwal un wairaf warr dohmaht us to, la driht scho pasauli atstahschu un zittâ pahreeschu. Tadeht pasteidschahs Subfu Keiseriskai Augstibai scho rakstu subtihst un padewigi Subs luhdsu, la Subs pehz mannas mirschanas mannai familijai un manneem behrneem Subfu schehligu padohmu, Subfu angstu labprahntibu un labdarrischanas neatrautu kâ Subs manni daubflahrt ar sawahm angstahm labdarrischanahtm effat aplaimojufchi, to ne kahdâ laikâ newarr aismirst. Ar neisfaktamu preeku dabuju sinnahst, la Subs mannam dehlam Hasî Mahmed effat wehlejufchi manni apmekleht un wiinanam tahs zekâ wajadshibas dewufchi. Scho sinno esmu tâ fanehmis, kâ Deewa swehtibu Sehomas praweescheem, kâ Jahsepa swahrku Sehkaba tumfchahm azzihm un newarru ar nelo to atlihdsinahst, kâ til ar sawu firsnigu pateizibu. Sawai familijai un behrneem pawehlu, Subfu labdarrischanas ne-aismirst un weenumehr un ustizzigi pateizigi buht pah Subfu laipnibu. Manna pehdeja luhgshana pee Subfu Keiseriskas Augstibas irr ta, la Subs tad, kad es buhschu nomitris, mannas familijas peederrigeem pawehletu weenâ weetâ sapulzetees, lai tee nebuhtu awju pulks, kas bes ganna maldahs tuffneft.“ Appatschâ bij rakstihstis tâ: „Weens flimmâis nofirmojis wezzis; un turflahst Schamila sehgelis. — Jau agraf, nelâ schis raksts atnahjis, Leelfirsts no karra-ministlera sinno dabujis, la Schamila famija effohht apgahdata.

Wehl no Kaukasijas. Mahjas weefis jau agraf irr sinnojis pahr to swefcho flimmibu, kas — kâ awises daudsina — Persijâ effohht iszehlfusehs. Tad nu Kaukasijas un Niskaukasijas ahrtu-waldischanas pahr scho leetu lohpa turrejuschas padohmus un nofpreeduschas tâ: 1) kad tahs lihds schim pahr to flimmibu nahlfuschas sinnas effohht nesklaidras un fajuksuschas, 2) kad daudsina, la schi wahjiba paleekohht tai paschâ apgabbalâ, kur ta iszehlfusehs, 3) la schis aprinkis kahdas 500 lihds 600 werstes no Kreewu rohbeschahm irr attahf un kad 4) Turku waldischana no sawas pusses jau gahdajuse, lai ta flimmiba nenahltu tahkat, — tad schahs Kaukasijas ahrtu waldischanas schim brihsham nelo nedarrischoht, bet fataisichotees gattawibâ, la pehzal ta flimmiba, ja ta buhtu pats mehris, wiinus nepahrsiegtu, — bet la wiini tad eespehtu tai pretti stahweht.

Ahrsemmes sinnaš.

No Wahzsemmes. Paher to diwu keiseru un winnu ministeru fa=eeschanu Gasteinā un Salzburgā wehl arween dauds teel runnahts un spreesfs, lai gan jau labbi sinn un proht, ka waldineeki tillai Ciropas meera deht schahs fa=eeschanas turrejuschi. Kur us kahdu konferenzi woi fa=eeschanu ilgi fataifahs, tur sinnams, tahs runnas un spreeschanahs noteel pa=preeksch; bet schi konferenzē usnahza ahtri, tadeht nu tahdas runnas un spreeschanahs noteel pehzat. Stahsta arr, ka, kad waldineeki tais pilssehtās lohpa nahlfuschi, tad daudsi no pascha Ghistreikijas keisera raddeem un dauds zitti angsti lungi no tahm pilssehtahm aissteiguschees prohjam negribbedami ar Bruhschu kehniau jeb taggadeju Wahzsemmes keiseru fatiktees. Kas scheem par eenaidu us winnu, to newarroht ihsti saprast, laikam teem nepatihkoht ne=lahda jauna eerikte un tee mihlejoht wissu pa wez= zam. — Kattofu strihdīs wiffā Wahzsemme ne lā nenorimst, bet leefahs eijohht wairumā.

No Franzijas. Wahzwalstu wehstneefs v. Arnim ar Frantschu waldischanu Parihsē norunnajuschī tā: Wahzeeschi buhs no saweem farra=pulkeem, kas teem Frantschu semmē, 30,000 wibrus faukt mahjā un bes ta wehl 4 gubernijas atswabbinahht, par to tad Glsafei un Lotrinai lihds sēha gadda beigahm brihw wiffadas sawas drabnu prezēs bes muitas ee=west Franzijā, un arri nahlfoschā gaddā tillai masu muitu ween nemschoht. Tahs 4 gubernijas pehz norunnas Wahzeescheem til tad bij atstahjamas, kad 2 milliardes farra=parradu Franzija buhtu aismal=fajuse. Franzija to, to winna no muitas jaudeschoht, atkal winneschoht no ta, ka winnai tee aisingahjuschē Wahzu farra=pulki nebuschoht wairs ja=usturra. Schi norunna taggad tautas sapulzes kommissijai preekschā likta un warroht zerreht, ka ta ar to meerā buschoht, bet to newarroht wis sinnaht, woi patte Wahzsemme ar to palikschohht meerā. So weenkahrt Glsafei un Lotrinai zaur to neteekoht nekahds leels labbums un ohtrahrt, jaapdohmajohht, kas tad gal=wofchoht, ka Franzija to 4to pufsmilliardi parradu riktigi malfahs. Gan Frantschi reisu reisehm effohht fazzijuschī, ka winni to 4to daktu, kas teem Mai meh=nest 1872 jamalfa, jau schinni gaddā Nowember mehnest malfaschoht, — bet kas tahdas apfoblischanas galwo=johht? — Sannatahs sinnaš stahsta, ka newarroht wis zerreht, ka Wahzsemme scho norunnu pee=nemschoht.

Wehl no Franzijas. Wezzais Tjehrs, republikas president, gribbedams, lai tautas sapulze us kahdu laiku meeru mett un atpubschahs, turrejis runnu, ar to tas gribbejis israhdiht, ka tahda atpubschahs effohht lohti waijabfiga. Runna effohht israhdi=juse, ka lungs nemas til warren gudris ne=effohht, lā presidentam waijagohht buht un sanahlfuschē tautas sapulzes wibri reisu reisahm dikti smehjuschees, kad Tjehrs fazzijis, ka winni wiffi effohht dikti fa=

karfuschi zaur to wissu, kas taggad Franzijā notizzis un tadeht waijagohht meera pehz 8 mehneschu grub=tahm publeh. Sinnams, schinni laikā arri nebuschoht wis duffeht, bet meerigali fataifitees us zit=teem darbeem, kas semmei un tautai par labbu ja=strahda. Un kad nu 1mā Oktober general=rahti tikschohht iswehleti, tad jau katram tautas weetneckam arri waijagohht sawā gubernijā buht flahht un t. pr.

— Bet nu arri waijagohht tam israhditees, pee kah= das waldischanas Franzija ihsten un pastahwigi palikschohht, pee republikas woi pee keisera jeb kehnia waldischanas (monarchias). Woi tad effohht brihnum, ka winni taggad kafarfuschī un nemeerigi, kad tahdas darrischanas preekschā, kurrāhm gals wehl ne=effohht sinnaš? So mihta tahdam effohht tehwu=semmes lablafschanā, jo nemeerigals tahds taggad effohht un t. pr. Tjehrs tē nu wehl runnājis paher wis=fahm zittahm walstes buschanahm un winna runna weenai (keisera) partejai gan patikluse, bet ohtrai (republikas) partejai nebusht ne, tapehz, ka Tjehrs sawā runnā to ween israhdiht, ka monarchia ta labbaka waldischanas wihse.

No Parihses. Parihsē slimmiba dauds laudis aisingahht tā, ka 850 zilweki pa neddetu mirruschi un pehdeja neddelā 948; tomehr tas effohht dauds mafaf, nekā pehm tai laikā, kad baltu sehrga tur plohsijuschs.

— Karstuma gukka eijohht arween wairumā, neween paschā Parihsē, bet arri us semmehm, un arri weh=dera kaites un patte kohlera netruhstohht.

No Parihses raksta tā: Pahwests arri irr pastei=dsees, Tjehra tungam laimi wehleht, kad tas par republikas presidenti eezelts. Kahda awise us to fakta: Tjehrs taf effohht weens no teem brihwprah=tigeem, kas pahwestu wairaf eenihd nekā kommu, kad nu tas nemaldigais pahwests winnam lā presiden=tam laimi wehle un lā brihwprahstigu eenihd, — kas tad ta par nemaldibu? Rahdahz, ka pahwests paher to dauds neistaisa: winsch ranga katru, kam kahda warra rohā, lai tas arr zil tahlu no winna buhtu un lai gan winsch zittu ustizzigaku basnijas dehtu tai weeta wehletu — ranga us sawu puffi dabbuht; bet ja tas leefsahs to darriht, to winsch pagehr, tad to draude ar to, ka palikschohht us winna laimi wiffi kattoli, kas par swehtu tizzibu zih=nischotees. Tapehz arr garrigas awises prett Tjehru zeltotees kahjās un falkohht, ka ar laiku winnu gan darrischoht pallausigu pahwestam. Wiffi kattoli Wahzsemme stahwoht us pahwesta puffi un winnam par labbu zelschotees kahjās un t. pr. — Arri Ita=lijā eijohht traffi deesgan, kur Jesuitti laudis samuffi=noht preeksch pahwesta un waldischanai leelais frusts, teem to rehniau jaukt.

— No Alschihres sinno, ka tur aplehgerechana atkal atstahdinata, jo dumpis wiffur effohht apluffi=nahts. — Dranas aprinki leels gals semmes eerah=dihts preeksch teem kas ar Wahz waldischanu meerā nebusdami, no Glsafes un Lotrinās gribboht aiseet

prohjam. — Parihje wehl weenumehr teefoht mel-
leti un fanemti dauds dumpigee kommunisti, kas dees-
gan gudri flehpufchees.

No Turines raksta, ka 12tā September (31. Aug.)
tur pirmoreis braufuschi pa to zaur Mongfentib alpu
zauri buhwetu dselsu-zeltu. Pirmo rindu waddbijis
inscheneeris Grattoni un dauds zitti Italijs waldis-
chanas fungi. No Deenwiddus puffes brauzoht,
wianni pa 40 minutehm isbraufuschi zauri un siltums
waggonis bijis 20 grabdus leels. Pehz diwahm
stundahm atpaffak brauzoht, braufuschi 55 minutes
zaur to tunneli un atradduschi, ka tee duhmi no
pirma brauzeena is tunnela bijuschi pawiffam pa-
sudduschi. Tad nu ta pirma prohwees braufschana
effoht itt laimigi isdewufehs.

No Londones. Englandes fehnineene jau labbu
laiku wahja, tā, ka walsts darrischanas newarr rah-
ditees. Netruhft tur nu tahdu, kas to par launu
nemn, ka fehnineene til ilgi faweem pawalstneefeen
nerahdotees un ka wiannu fehnina nams taggad jau
ilgu laiku paleefoht bes abriga spohschuma, kad augsti
weesi tē parahdotees un t. pr. Atkal zitti tē pretti
runna, ka fehnineene ilgus gaddus starp winneem
effoht dsihwojuse, preefsch winneem strahdajuse un
wiannu walstei par gohdu un par pabalstu bijuse.
Bet taggad, kad sahpiiga eemesla deht wianna to wais
newarroht, waijagoht pateizigi peeminneht to pagah-
juschu laiku. Winnas tautas firdis buhfoht arween
pee winnas buht, wai wiannu paschu reds wai ne un
kad wianna atkal buhfoht weffela preefschā nahkt,
tad tas preeks buhfoht leelaks. — Bittas agrakas
sinnas stabsta, ka daudsi effoht fadewufchees us tahdu
dumpja padohmu, pehz fehnineenes mirschanas tuhlin
eezelt republiku.

No Spanijas. Is Spanijas dsird arween lab-
bas sinnas pah to jauno fehninu, ar to taggad
wiffas partejas leelaks meera buht. So wiffas
pilssehtas, to fehnisch apmeklejis, winsch tizzis us-
nemts ar tahdu firsnigu preeku, ka nekahds zits
Spanijas waldineels agrakos laikos. Newarr no-
teikt taggadeja fehnina sahtigu dsihwi Madridē.
Lai gan ne-effoht sahtibas beedru liffumam pasweh-
rejis, tomehr winsch zittu neferroht, tā uhdēni.
Katrā rihā pezeffotees pullst. 6 un fehnineene
pullst. 7. Abbi tad lassoht awises un ap pullsten
10 turroht brohtastu, kur tiktai 4 riktes preefschā
zeffoht un pufsdeenas maltiti pullst. 5, kur 6 riktes
ehdoht un ilgaki pee galda nepaleefoht, tā til weenu
stundu, lai arr nesinn kahdi weesi buhtu flah. Gan
preefsch fehnina namma-turreschanas effoht nowehleta
tahda summa naudas, kas preefsch til naudas-tuf-
schas semmes effoht par leelu, tomehr fehnisch
katru grassī tehrejoht tepat Spanijā un preefsch
Spanijas ween. Ar jawu paschu naudu fehnisch
isdarroht wiffas buhweschanas pee pils, nolohnejoht
wiffu pils-saimi un arri zittureisejas fehnineenes Sa-

bellas namma-turreschanu, lai gan neweens newar-
roht no wianna to pagebreht. Taggad pa wiffu wal-
sti reisodams, winsch wiffu tehrejoht no sawa pa-
schas makka ween, kad turpretti agrakajee waldineeki
til us walsts maksu ween reisojuschi. — Rahdā sa-
nahschanā, kur laudis fleeguschi: „Lai dsihwo keh-
nisch Amadeus tas pirmais,“ kahds zits eedrohschi-
najees fazzibt: „Lai dsihwo demokrazija!“ Bet kad
neweens tam nelceedsis lihds, tad schis atkal issau-
zees: „Lai dsihwo muhsu fehnina republika,“ un nu
bijuschi dauds, kas lihds fleeguschi.

No Turzijas. Is Albanijas sianu, ka Bulgari
dohmajoht un dohmajoht weenreis to Turku wirsibu
no fewis nofrattih. Bet tas jau sinnama leeta,
ka schahds darbs nebhufchoht wis weeglis, tas palee-
foht jo deenas gruhstaks un pehdigi pawiffam neis-
darrams. So Turki wiffas sawas flanstes lohti
nostiprihoht. Schumla, Silistria un Warna effoht
par wiffustipralahm flanstehm istaifstas un ir garr
paschu Dohnewu effoht batterijas zeltas, tā ka Bul-
gareeschi bes ahsemnju palihdsibas paschi Turku
wirsibu few no fakla nedabbufchoht wis noht; bes
ta wiffas mallas teefoht peebahstas ar wiffulabbata-
jeem Turku karra-pulleem. Ne to nedfird par eedfih-
wotaju dumposchanahm, laikam tadeht, ka tahs kalnu-
tautas taggad fleppeni wehl riktojahs un us to luhko,
ka lai Turku teefas preefschlaitā nedabbu nefo sinnah.
Bet tā jau gan israhdotees, ka bes leelahm kau-
schanahm nepaliffoht wis, tapehz, ka Turku waldis-
schana apnehmufehs, Albaneescheem wiffas wezzas
ihpaschas teefas un reftes atnemt un winneem tahs
paschas teefas doht, kas zitteem pawalstneefeen,
ar to Arnanti jau nebuht nebhufchoht meera. —
Montenegro arri jau fataifotees us pretti-turrescha-
nohs un schahs walstes firda Nikija wahrds pee
Albaneescheem dauds geldoht; tapehz jau Turku
waldischana kahdu augstu wirru pee wianna nosubti-
juse, to us meera dohmahm lohziht.

No Amerikas. Amerikas fabeedrotu walstu waldis-
schana liffuse Meksikas ahriku walsts buhschanu mini-
steri jautah, woi tee gribbetu ar Franziju atkal walstu
draudsibā nahkt un us kahdu norunnu tahs warretu
faderretees un wezzo eenaidu aismirft? Us to pre-
sidents Suarez atbildejis: winsch netaiffoht nekah-
das zittas norunnas, ka til ween tahdas, kas abbahm
semmehm buhtu par gohdu, un ka draudsibu eefahkt
no wianna puffes nekahdi eemesli ne-effoht zeltā. Tad
nu gan zerre, ka Franzija drihs tāpat darrischohkt, ka
Spanija jau darrijuse un wezzu eenaidu mettischohkt
pabentē. — Suarez atkal no jauna eezelts par Mel-
sikas presidenti. — No Brasilijs walstes sianu, ka
tas liffums, wehrgu buhschanu pee winneem nozelt,
drihs buhschoht pilnigu spehku dabbuht un wehrgi
winnu walste paliffoht par brihweem. Winnu lei-
sers schinnē waffarā pa Giropas semmehm un wal-
stehm reisodams, dauds to buhs wehrā lizzis, jo
effoht gan bijis lohti kabrigs wiffu kreeti apluhfoht

un isfinnabt un tadeht warr zerreht, ka winsch dauds buhschanas sawa walste pahrlabbohs.

Jannafahs sinnaas.

No Verlines, 9ta (21ta) Septbr. Firsts Bismarcks schoodeen te pahrnahjis. — Grafhs Veist Ehtreikijas wehstneeseem zittu walstu galwas pilsehtas sinnu laidis, pahrtahm waldineefu fatiffchanahm Gasteine un Salzburga. — Rohma schoodeen ee-eet tee Italijas karra-pulki, kam tur us wakti japaleef.

— 9ta (21.) Septbr. Firsts Bismarcks darris tapat ka Veists darrija, un Wahzjemmes wehstneeseem ar raksteem finnohs pahrt abbeju waldineefu fatiffchanahm Gasteine un Salzburga. Winchené riht eefahfsees ta wezz-kattolu fapulze, us kurru dauds fuhtiti weetneefi teef gaiditi.

No Londones. Is Rihnäs sinnaas nahlfufas, kas stahsta, ka fwefehineeseem tur dshwe paleefoht itdeenäs bailligata un ir missionareem wairs ne-effoht drohschiba. See Rihnäs waldischanas palihgu melleht, effoht welti, — waijagohht Ciropas waldischanahm paschahm to gahdaht.

Latweeschu drangu beedriba 1870ta gadda.

(Stat. Nr. 36.)

Kad presidente ta hij runnais un ta fapulzes darrifchanas eefahjis, tad Kursemmes direktors zeen mahzitajs Rutkowsky sinnu dema, ka pa Kursemmi lihds schim stahw ar tautas apgaismoschanu. Winsch fazzija, ka beedribas wezzakajs jau deesgan plaschi effoht peeminnejis, kas pagahjuscha gadda muhsu starpa notizzis un tad pahrt teem dseedaschanas fwehtkeem runnaja ta: „Eeffam dseedajusch, dseedajusch, ta, ka zihruilis dseed, tad tas no rihta atmohdees, — ka lagfdigalla, kas filda wassarä lihds pufsnakti fawu meldiju well, — eeffam dseedajusch, 447 dseedataji un dseedatajas no wiffahm Kursemmes malahm fanahlfusch, Ahrlawneeki, Irlawneeki, Seffawneeki, zitti no tahlas Leepajas puffes. Klausitaju warrbuht bija lihds 8000, arri tauretaji un pijolneeki un — tee bija Latweeschi kas fanahza. Suhf fazziseet: „Nu kas par to, wai naw arri wezzos laifos Latweeschi stabbulejusch un dseedajusch?“ — Bet schoreis netikka wis dsirdehts tas sinnamajs „Puffiht us dambi,“ nei „Kur tad tu biji, ahfitti mannu,“ jebfchu arri tahds wezzu laiku atflans naw wis apfmeijams, schoreis fkanneja paschu flawejamu musikes leelaku meisteru Mendelfona, Mozarta, Bacha, Bethowena smallas augstas flunstes flannas, kas, kamehr debbes = spihdefteem mirdsoht lagfdigalla pohgahs, pa tautu tautahm te wirssemmes fkannehs. Redseet, par to mums irr preeks leelajis. Un paschi sinneet, kad tee putnini fahf dseedahht, ko no tam warr sihmeht? Ka pawassara nahf, ka nahf arri tee zitti jaulumi, par ko firds lezz katram dabbas mihtotajam. Ta pat, man rahdabs, warram sihmeht no tahdeem dseedaschanas fwehtkeem, kas schogadd noturreti, ka arri muhsu tehwi semmes tautas pawassara nahfufe, newis tahda, fur plauft laizigs labbums un laiziga manta ween, bet ka tai nahf un wairojahs wiffada gudriba un fapraschana, ka ta naw wairs tauta, kas glusch nemahzita un pee wezzu laiku mahneem peelippufi,

tumfiba staiga, bet ka ta nahf pee gaismas un grihb mahzitu tautu kahrtä buht un staigahht. Un pateest to gan redsam pee muhsu mihtas tehwi semmes laudihm Kursemmé. So tee neween fanahf dseedaschanas fwehtkos, teem arri daschabi zitti fwehtki no jauna zekahs, ko wezzos laifos pee teem nemaf nepastinna. Pats schogadd esmu bijis kahdos misfiones fwehtkos, fur arri laudis pa tuhlfstoscheem bija fanahlfusch, kas jau treschureij sawa apgabbala tahbus fwehtkus fwehtija u. u.

Bet neween fwehtkos daschadös fanahf laudis garrigi preezatees, arri mahjas teem sawi garrigi preeki un patiffchanas pee teem, laffa grahmatas, awises un tas lassitaju pulks eet wairumä weenumehr. — — Par ffolhu buhschanu runnajoht — jafalka, ka dascha branga un labba ffolhla schinnis gaddos pee mums zelta, ka pawiffam Kursemmé jau irr 336 Latweeschu ffolhas, fur isgahjuscha gadda mahzija 16,363 behrnus, tas istaisa 4 fimtdakkas no wiffas tautas dwehfelehm. Bet kad nu warr spreest, ka kahdas fimtdallas no wiffahm dwehfelehm irr eefsch pascheem ffolhas gaddeem, tad 2 fimtdakkas no tahm paleef mahjas, kam buhtu ffolhla ja-eet, un jafalka, ka labba teefa wairaf par fimts ffollahm deemschehl wehl pee mums truhfst, kas buhtu jazekf. Tadeht — kad peeminnu muhsu jaunäs pagastu waldischanas un tohs pagastu weetneelus, tad man janolaisch azzis, jo gan drihs affaras warr isfpeest ffolhas mihtotajeem muhsu pagastu sinnataju un spreedaju leela nefapraschana eefsch ffolhas leetahm. No mallu mallahm Kursemmé teef dsirdehts, ka tee nesinnajusch, ka tikka ffollahm atraut, masinahht spehtu, ffolhmeistereem lohni, daschu ffolhu glusch isnihzinahht jau fahka, ta ka pat augstai waldischanai bij janahf palihga aistahweht ffolhas no pagastu waldischanahm. Ar wahrdu falkoht: eefsch ffolhas buhschanahm pee mums irr karsch zehlees ta ka tumfiba prett gaischumu un t. pr. Tomehr zerru un tizzu „ka faulei palifs wirsrohta un ffolhas ees wairumä, ka lihds schim, ta arri us preefchu.“

Tad direktora lungs wehl stahstija, kahdas grahmatas pa to gaddu Kursemmé drilles islaistas un schehlojahs, ka starp tahm effoht daschas, fur nekahdi graudi, bet tik tihri falmi ween eefschä; bet ko laudis nesinnadami isfchirt, tomehr pehrloht. Peeminneja arri, ka daschas labbas un waijadfigis grahmatas wehl truhfstoht, ko gan waijadsetu fagahdaht un tad beidsjoht runnaja ta:

„Ta nu, zeenijami fungi, jums esmu ihseem wahrdeem istahstijis par schi gadda notiffumeem, par fauschu faefschanahm, par dseedaschanu fwehtkeem un par wiffu, kas derr pee muhsu tehwi semmes garrigas istohpschanas. No tam nu redseet, ka nekäs nekaisch, weizahs gan. So lai gan newarram leelitees, ka jau strahdahht gan, — tad tomehr to gan arri newarr wis fazziht, ka Latweeschu tautas

garriga buhshana irr fà dikhà uhdens, kas weenumehr stahw us weetu. Muhfu Latweeschu tauta irr fà uppite, kas masà leijinà tezzin tell schigli, muddigi weenumehr steigdamees us preefschu, un fur tad aistezzehs? Muhfu laifòs zitti runna un dohma, fà drihs buhs aistezzejuse us kahdu leelu esaru jeb juhru un tad nebuhs wairs ta patte uppe, fo tadeht wehl puhletees par Latweeschu grahmatahm, par Latweeschu wallodu! Bet, newarram sinnabt, fo tas dohma, kas ir tur augsham faulei zekku spreesch, ir tè wirs semmes masafai uppitei. Sa winnam tihf, muhsu uppite wehl daschu gaddu simteni warr rinku rinkòs greesdamees Deewa spreesstus zekkus istaigahf laistidama to mihsstu sahli aplahrtejòs libtschòs un ptawas un lankas puschlodama ar pukku seebineem, par fo muhsu behrnu behrni wehl preezafees tà fà schodeen paschi preezajamees. Lai tadeht nefakkam wis, kamehr uppite tell, fà muhsu darbs jau beigts un welti strahdahts, bet lai gahdajam par Latweeschu tautas garrigu iskohpschanu fà libhs schim tà arri us preefschu un lai ihpaschi fargamees no diri leetahm 1) fà to uppiti neaisdambe, dshwu uhdeni nebuhs aisdambeht, lai tell, — un 2) lai fargamees, fà nepaleef kahdà weetà par dauds fella jeb purwaina, tadeht jarohf labbi dshfi, arri jaisgrawa pa tahm mallahm, fà lai uhdens no flahstejeem awoteem nahf flahf un ihpaschi tas dshwais dshwibas uhdens no teem mihskeem Deewa kalneem. Lai pee scha darba nepeefuhstam un lai Deews dohd labbus strahneekus, tad zerru, fà nefas nekaitehs, fà wisaplahrt ir kalni ir leijas dohs uhdeni, fà weenumehr plattaka un dshkaka palifs ta uppe, fà buhs sapraschanas, atshshchanas, gudribas, tizzibas muhsu tautai un fà tahdeem uhdeneem fastreijohf tai, lai nu tell fur tezzedama, zittur ne aisees zetsch, fà us to muhschigas dshwibas juhru — tur, fur tai buhs aiseet! Us to lai Deews schehligi paschfir muhsu rohku darbu un lai Deews dohd, fà zaur to weenumehr buhtu sweika Latweeschu draugu beedriba, sweika, weikka, Deewa swehtita Latweeschu tauta! —

(Us preefschu wehl.)

Peewilts prezzineeks.

Kahds Kreews, kas keegeku zepfi us renti turreja un kam bij meitas, leelijahs arween, fà winsch tam, kas winna meitas buhschoht prezzehf, katram puhrà 500 farkanohs libhs dohschoht; jo winnam deesgan tahdu effohf.

Ne ilgi pehz tam arri gaddijahs, fà kahds pehz winna meitas prezzaja, ne patishchanas jeb mihslestibas deht, bet til tohs apshlilitus 500 farkanohs kahrodams un zerredams zaur teem leetà tift.

Kad kahsas bij' nodsertas, luhdsa jaunajs meitas-wihrs seewas-tehwu, lai nu schim isdohdohf, fo shblijees doht. Seewas-tehws bij' fohti preezigs, fazzidams meitas-wihram, lai schis til nobrauzohf ar 5 sirgeem, tad tuhlt schis tohs dabbuschohf.

Meitas-wihrs newarreja isprast, kas tee par 500 farkaneem gan warroht buht, bet kahrigs sinnabt, winsch arri no brauza ar 5 sirgeem pee seewas-tehwa un schis to tuhlt wedda pee keegeku blahfa, gribbedams katram weismam 100 gabbalus uskraut, fazzidams, fà tee nu effohf tee 500 farkanee, fo shblijees meitai libhs doht.

Meitas-wihrs palikka gluschi traks no dufmahm, jo winsch bij zerreis, fà tee 500 farkanee zits ne kas ne buhschoht, fà 10. rubfu gabbali, kas arri irr farkani; bet tad nu seewas-tehws tai weetà keegelus peedahwaja, tad schis tohs nenehma, bet brauza faskaites us mahju un peemetta seewai, fà winsch scho wis nebuhtu prezzejis, tad wezzajam, nebuhtu isdewees. scho ar teem apshlilitem 500 farkaneem peewilt.

Tà patt nogaddahs dauds simteem prezzetajeem, kas ne us firdi flattidami, nehs apshnaschanas balsi flausidami, nehs pehz tikkuma un gohda prahfu, bet tikkai pehz nihzigas mantas tihlodami fewim dshwies beedri ismelle!

K. M.

Awisneeka breefmas.

Kahds awischi redakters Jhru semmè paschà pirmà nummurà rahjahs pahf kahdu kahrschu-spehletaju beedribu, fur wiltneeki ween bij sadewuschees kohpà. Tuhlin winsch dabbuta apdraudeschanas-rakstu, fur bij rakstihf, lai pahf tahdahm leetahm fluffu zeeschoht, zittabi dabbuschohf dittu pekreenu. Redaktehrs atbildeja, fà jau nahkofschà nummurà attal pahf to rakstischohf un tà arr notikka. Lai paschà deenà, kad redaktehrs sehdeja pee sawa galda, eenahja kahds stips tehwinsch, kam ihfa, bet labbi resna wizza bij rohka un prassija, woi redaktehrs effohf tè? Redaktehrs atbildeja, fà ne-effohf wis, bet drihs nahfshohf un luhdsa sweeschineeku, lai atfehshahs un lai palaffa awises. Sweschais tuhlin nosweeschahs us krehfla, kahjas krustiski falizzis, ringu blakkam un nehma awisi rohka. Pa tam redaktehrs isgahjà ahra un pa treppehm semmè; bet treppju gallà fateef ohtru tehwinu, kam labbi garra wizza rohka un tas ar rupju balsi arri prassa, wai redaktehrs effohf mahjà. Tam redaktehrs atbild: Irr gan patlabban sawà istabà un Juhw winnu atraddiseet awisi lasfoht. Sweschais nu steigdamees dewahs us augschu, 4 palahpeenus us reis pahrlehhdams, strehja istabà eefschà un bes kahdas zittas apshweizinaschanas fritta pirmajam ringas-tehwinam wirfà un — nu kaufchanahs bij breefmiga, kamehr beidsohf abbi pa treppehm norippoja semmè, fur polizeja tohs fanehma un aiswedda wehsafà weetà, karstahs affinis atdsesseht.

Grahmatu finnas.

Pee Mahjas weefa driffetaja Ernst Plates funga, Nihgà, palikka gattawa un tapat fur, fà arri zittas grahmatu bohdes warr dabbuht schahdu grahmatu:

Grehku dubtōs.

(Par mahjibu teem, tam sweschumā ja-eet.)
(Stat. N. 33.)

Sad datters Ahms lihka lambari eegahja, tad jau fahka brihnum stipri brilles puzzeht, jo Kenketa pagrabba nebij staidris gais un brilles tadeht ar miglu apstahs; labbi eefahsejes gabja pee lihka un atklahja baltu lakkatu no gihma, to Annette gohdu prasdama apseggust.

„Hm, hm,“ tad wissu bij aplubkojis, leekahs. ka firds pufsteschana wehl naw nostahjujees.“

„Tas buhs gan lihka pulstems, datter lungs,“ Haines adwolats eefauzahs, „schis zilwels pawiffam nedsihws, ka nedsihwas wairs newarr buht, to no ta laika sinnu, kad arri par dakteri fahku studeereht.“ (Pehz effoht par adwolatu studeerejis.)

„Tā, tā, tad tam wihram pulstems,“ lihku flattitais dohmaja, tad jau fleplawiba un laupischana tē nebuhš notikkuse un usschkehrst newaidsehs. Raudsiim, kas tam wihram kullēs, warrbuht dabbusim sinnaht, kas tas par zilwelu irr.“ Nu winsch iswilla no lihka feschahm leelu fudraba pulsteni, wezzu nasi, feschas-grahmatu un drufzin sikhlas-naudas; wiffas schahs leetas liffa us galda. „Nu, lungi, Dums jaswehr.“ Datters willa masu, jaunu testamenti“ no kullēs, nonehna jezzuri un fazzija: „Swehretaji lai wiffi pazest labbahs rohkas us augfchu!“ Apflattijees, ka wiffi to darrijusch, winsch swehreschanas wahrbus preelshā fazzija un zitti teiza palkat; pehz tam datters liffa wiffi jaunu testamenti butfchoht. „Wifs pareisi, lungi, sehdatees, un nu warram pahrlaufschianu eefahkt!“

„Wai kahdam no Dums tas mirrons pasihstams?“ Neweens ne-atbildeja.

„Wai kahds sinn, us kahdu wihfi sweschneeks mirris?“

Atkal wiffi kluffu zeeta.

„Wai kahds sinn, kā lihkis schinni mahjā tizzis?“

„Ja, sinnu gan; winsch ar muhsu kahjahm tē eenahjis,“ Haines fazzija.

„Kā Jubs fauz un kas Dums par ammatu?“

„Manni fauz par Moses Haines un effu adwolats, kas feschahm Anglu- un weenai Wahzu awisei sinnas panefs.“

„Haines lungs, swehrejeet par leezeneeku!“

Tas paschu adwolats pazehla fawu nemasgatu labbo rohku us augfchu, un lihku flattitais zaur deggunu runnadams fazzija: „Swehreju swehti, tilkai pateefibu ween runnaht un neko zittu neteikt, kā flaidru pateefibu, til teescham kā Deews man fehchligs!“

„Tā tas irr!“ Haines atbildeja un butfchoja jaunu testamenti, lai gan bij tihrs Schihds.

„Leezeneeks, isfalleet, to no schahs leetas sinneet!“

„Es no schahs leetas wissu sinnu,“ adwolats at-

bildeja, „man kā adwolatam un awischu sinnu peeneffejam peenahkabs, wissu sinnaht.“

„Teizeet to, kas wajadsigs!“

„Bon!*“ Mehš abbi, t. i. es ar fawu draugu, to gohdajamu Fulton kapteini, gahjahm pa kanal-eelu, gribbedami Fulton lunga nammā tift un walfara-pahstarus turreht. Tē us weenreis krittus deggona — —“

„Kungs, kas Jubsu deggunam pee schihš leetas pa: dalku?“ usweddeetees swehrinatu preelshā gohdigaki!“ (Tē japeeminn, ka tee diwipadsmitt, kas nefenn swehreja, bij ta lihku-teefa.)

„Luhgtu, nedusmojeetees, mannam deggunam irr gan dalka ar scho leetu, jo kad es nebuhtu us deggona krittis, tad arri nebuhtu tā fastinguschā zilwela eeraudsiis.“

At tā, stabsteet tahlat!“

„Fulton, draugs mihtais,“ tā es teizu, „tē warram kahdu mihtlehtbas darbu isdarriht, tē guft weens peedsehris; nemfim to lihdsi un padarriim winnu par fahstibas-beedri.“

„Kā tad Jubs warrejaht sinnaht, ka tas wihrs nebija nokauts, bet peedsehris?“

„Winsch smirdeja pehz brandwihna nu ne pehz affinim!“

At tā, stabsteet tahlat!“

„Mans draugs Fultons, kas lohti Deewabihjigi dshwo, arri teiza, ka winnam tahds padohms patihloht, un nu nehmahm to wihru, kas wehl stenneja, us plezzeem un eeneffahm Fultona nammā; tē tas nomirra!“

„Wai winsch wehl to runnaja pirms isdshissa?“

„Jh — ja, winsch tohs leetu-wahrbus: maife — brandwihns! — bads! isteiza un tad nomirra.“

Lihku-flattitais noschkeebuschahs brilles us deggona taisni fagreca uu pirstu pee deggona peelizzis lihki no weenas puffes aplubkoja, fazzidams: „Tā gan buhs: iskaltuschas meefas, eekrittuschas azzis, ubbaga apgehrbs, bahrda nedsihta — schis zilwels baddu nomirris; winnam badda-flimmiba usgahjuse.“

„Teefa, teefa, un buhtu jadohma, tillai leela sikhstuma deht winsch baddu mirris,“ Haines peeminneja, „jo winnam jau naudas deesgan klah, to jau katris reds.“

„Nauda tē neko newarreja lihdsieht,“ lihku-flattitais isflaidroja, „kad zilwelam badda-flimmiba usnah, tad wifs pirmal prahti suhd, aismirst, ka tam nauda klah un drihs irr papallam. Wai Fulton kapteins fehē?“

„Ja!“ schis atteiza.

Nu winsch ar Fultonu gluschi tāpat darrija, kā papreelshu ar Haines, arri tohs paschus wahrbus runnaja. Pahrlaufschianu beidshs datters wehl zittus par leezineekeem usaizinaja, bet kad neweens wairs neatgaddijahs, tad fazzija, ka lihka-flattischana

*) labbi.

ffoht beigta. Pehz tam dakters apflattija tabs cetaz, ka3 mirronam peederreja un atradda leschas-grahmatâ to wahrdu „Older Frank,” pee tam dakters gudroja, ka winsch effoht ta mirrona wahrds. Bet no papihra naudas, to Fultons leschas-grahmatâ eelizzis, nebij ne smattas; to Fultons brihne-damees pamannija. Lobsters to naudu bij iswilziz, lai winnam pulstena un najcha deht fshahde netiftu.

„Lihku-flattitais dabbujis sinnabt, kas mirronam wahrda, us swehrinateem fazzija:

„Kungi, pee scha notiffkuma gan naw dauds ne kas to ismefleht, tomehr ta leeta apdohmajama. Divi gohdigi kungi atrohd us eelas, ka leetabs, peedsehruschu zilwefu. Schee kungi grihb peedsehruschu nemirstamu dwehfeli glahbt, tadeht nefs to fahntibas-beedribâ, fur dsebrais mirst un sawu naudu lihds ar pulsteni tulle paturr'. Nauda un pulstens leezina, ka Olders naw laupischanas deht nofauts; pee meefas tam arri ne kahdas mainas ne-atrohd. Dakters buhdams flâdri redju, ka wihrs badda-nahwê faldi aismidsees; to Sums gribbeju fazzihht, — eita nu un taifet ar Deewa palihgu sawu spreedumu!”

Swehranatee gabja zittâ kambari un nehma arri ziggarus lihds; pehz ihfa laika preekschneefs isnahza un schahdu raffu dakteram eedewa:

„Mehs effam no lihku-flattitaja, Ahm daktera, par lihku-teefas swehrinateem usaizinati un, pehz leezi-neetu pahrlausischanas, ka arri lihka-flattischanas un pehz daktera usdohschanas, isfakkam, ka weens mums nepashtams wihrischlis, warrubht, Older Franks wahrda, peepeschi ar badda-slimmibu nomirris, un pateizamees Fulton kapteinam lihds ar Haines adwokatu, ka winni schinni leeta karstu tuwata mihlestibu parahdijuschi, to katris warr par preekschschimi nemtees.

Parasttijuschees: Sigrid Singwil, Gischen Koâr, Ronte Rawino un wehl zitti.

Rwittanze.

Tâpat arri augschâ minneti apleezina, ka par lihku-teefas swehrinateem buhdami to pehz liffumeem nospreestu maksu — 50 zentus — katris effam dabbujuschi. (50 zenti lihdsigi 66 kap. fudr.)

Lihku flattitais iswillka sawu leschas grahmatu un ismaksaja katram 50 zentus, kwittanzei appafscha raffidams: Wirrons par pilsehtas maksu us tahm pehdahm nabbagu kappôs japaglabba!

Dakters Ahm, lihku flattitais.

Pehz pabeigta darba sehdahts tai pascha kambari pee brohfastes un dsehra schampaneri, to dewigais Fultons apgabaja. Tas nu gan naw ne kahds dsehreens preeksch fahntibas beedreem, bet kad tee wiffi beedri bij, tad jau schampaners neko nekateja, jo fur fuhdsjetaji naw, tur arri teefas kunga truhlst un fraufliskrautam azzis nefnahbs.

Lihku-flattitais, kam Sigfrids weenumehr glahst

pildija, jau bij labbi eefillis, tapehz Fultons winnam blaffu noschdabs.

„Dakteriht,” winsch teiza, „gribbetu no Sums to isluhgtees. Man lohti patiftu, kad Sums palautu no lihku-teefas swehrinato spreeduma kahdu norakstu dabbuht.”

„Ro ar to darriseet, kaptein kungs?”

„Effu druzin gohda-fahrigs, jo mans wahrds tai raffta peeminnehts; es warretu ar tahdu rafftu peerabdiht, ka tas pateesiba, to awises par manni fluddinabs. Sums dakters buhdams nespehzigas zilwefu firdis pashtseet un tadeht mannu luhgschanu peepildiseet!”

„Pateesibu falkoht, man til mirrona raddeem brihw tahdu norakstu doht, bet Sums effeet garrâ augsts un arri pee tam gohdigs zilwefs, tapehz schoreis til zeeti pee liffumeem neturrefchohs.”

Smuffkais Sigfrids nu apsehdahts un pataisija norakstu, kam dakters sawu wahrdu appafscha liffa.

Dhtra deenâ lassija awises to behdigu notiffkumu, ka swesch wihrs effoht badda-slimmiba mirris, un kahdu tuwata mihlestibu Fultons un Haines mirdamam wihram parahdijuschi. Til jabrihnabs, ka mirrona wahrds awises nemas netiffa peeminnehts. Tai pascha waffarâ wedda us prasteem wahgeem no ne-ehweleteem dehteem taiftu jahrlu us kappeem; fahrâ gulleja Older Franks. Neweens wianna nepawaddija, neweens ne-apdseedaja, tillai witai ween schuahnza, jo kappi bij esera mallâ.

Augschamzelschanahs wihri.

Amerikâ strahda wiffadus ammatas, un tas labba-kais ammatas ir tas, fur maj darba wajaga, bet dauds warr pelniht. Wai tas Ammatas tauns, wai to strahdadams pats dschwibu saude jeb zaur tam zitti nelaimê teel, kas gluschi weenalga. It katris dsennabs pehz ta Allmechtig Dollar*) til traffi un besprahthigi nebuht nebehdadami, wai schis jeb tas faklu lausch, kad til pats pee mehrka teel jeb ahtri gallu dabbu.

Selts, kas dseltenais, spohdrais, ne-ustizjamaisselts wainigs, kad behrnu nomahlschanu tē par ammatu turra, selts wainigs, kad mirroneem ne kappâ meera naw.

Rohdabs Anglôs un Amerikâ beedriba, un tee lohzefti no schahs beedribas fahzahs par „augschamzelschanahs-wihreem” (Resurrectionsmen.) Pee schahs beedribas peeder zilwefi, kas ka ihjenas (swehri) lihkus no kappeem isroht un jauneem daktereem pahrdohd, kas pee lihkeem studeere. Deewabihjigee Angli to usfatta par grehku, ka mirruschu zilwefu fagraija. Amerikaneeschi darrija tâpat ka Angli, jo winni wiffa Angleem palfat darra ka ehrmi. Ro lai studenti darra, kas par daktereem nahzahs? Liffa tadeht lihkus no kappeem issagt, lai buhtu to

*) ollmaigtig dollar t. i. wiffu spehzigais dahbers.

mahzitees. Schee lihku-sagki fademahs beedribâ, palikka par ihpafchu ammatu.

Daschu reis lihku-sagki (augfchamzelschanahs wihri) fawu ammatu us zittadu wihri isdarrija. Kad kappi tikka stipri apwakteti, tad augfchamzelschanahs wihri pafchi lihkus taifija, t. i. wiini nofitta zilwekus ar fmilfchu maifeem un pahrdewa daktereem par isnatteem lihkeem, un jau peerahdihts, ka Williams Burke ar fawu draugu Hare Londonê fefchpadsmit zilwekus nonahweja un kahdam dakteram ar wahrdu Knoks pahrdewa. Wehl bresmigaki kahds wihrs, fo par Bisop fajuza, 1831 Londonê plohfijahs; winsch sagga behrnus, nokahwa, tad wesselus jeb pa daktai jauneem daktereem pahrdewa.

No Angtu femmes augfchamzelschanahs wihri arri Amerikâ isplahitijahs, un tas nebuht naw pafakka, bet tihra taifniba; jo 1865 kahds tizzams wihrs Amerikâ bijis un pats redsejis, ka lihku-sagki tilkfchi pee teefahm westi. Bet grubti nahlahs, fchohs swehrus apfuhdseht, ka arri Amerikas behrnu-sleptaweem fcho breesmigu darbu aisleegt. Wiini wiffi zeefchi kohpâ turrâhs un weenprahitibâ dshwo; winneem fleppenâs sibmes, zaur tam weens ohtru pafihst, fleppeni mahjokki, dauds naudas un spebzigi aistahwetaji, kas teem neleef bohjâ eet.

Kad fcho sagtu pee pafcha kappa nenokerr, fur lihki sohj, jeb kad teem brauzohht neatrohhd lihki klahht, kad teem ar weenu isdohhdahs, jo daktera istaba, fur lihki graifa, zeefch kluffu.

Sinnams, katram Amerikas daktereem naw tahdas lihku istabas un dauds no scheem daktereem wifkas awifes isfluddina, ka B. gaspafchat trihs mahrzinu smaggu augoni pahrgreesufchi un wiina wessela tikfufe, u. t. pr. Amerikâ rohhdahs pawiffam apbrihnojami ahstes, kas sew daktera wahrdu peelee. Schi stabsta raffitais pafinna feewu, kas flimmibas zaur tam, ka rohkas us galwas lilla isahrsteja. Bits „dakters“ dseedinaja dellamu sehrgu ar gohwu mehlfleem, fur zilweku eerakta. Treschais dakters isdsehra pats spirtu un ar to tufcho pudbeli flimneeku berfa.

Pee fehahs daktera fortes, fo Deews dujmâs rad-dijis. Slokum dakters nepeederreja wis; par winnu te druzjin stabstifim. Winsch rittigu laiku augstâ flohlâ studeereja un fawu effami pilngi istaifija, tadeht to pateest warreja par dakteri faukt; winnam Schifago pilssehtâ bij dauds flimneeku, bet par teem daschadi runnaja. Zitti melfa, ka Slokums pee baggatibas tizzis, zaur to ammatu, kas Amerikas eedfihmotaju flaitli mafina un ar laiku warrebuhht pawiffam isdelde. Slokuma wahrdu leelmannu un arri zittu mafmannu starpâ neweens labprahht nepeeminneja, bet kad leelmannneem un mafmannneem bij nohte, tad tomehr pee Slokuma gabja. Zau-nas feewas un meitas nofarka, kad kahds to wahrdu Slokums, isteiza, un zaur tam feeweefchi parahdija, ka fcho dakteri un wiina ammatu pafihst; awifes tahdus brihwus behrnu-sleptawus gan lammaja,

bet Slokuma wahrdu pee tam nepeefajuza, warrebuhht kad awisneekam pafcham Slokums kahdu reis pee rohkas gabja.

(Us preefchu wehl.)

Wolkensteines awoti.

Nabbaga, nabbaga laudis! Wiini mahjoja Wolkensteine, Saffchu meestâ, Erzu kalnâs, un auda deenâs un naktis. Wiini dauds strahdaja, bet mas pelnija, jo Freiburgas, Zittawas un Kemnizes kohpmanni winnu algu arween wairaf nofnappinaja, un wilzinaja daschreis wesselu neddetu lihds darbu aismakfaja.

Pateesi, Wolkensteines wehwereem truhkums bij pee nodrifkatahm drahnahm un noleefufcheem waigeem redjams. Bet zittadi jau newarreja buht, jo meestâ bija tikfai trihs neprezzetu wihreeschu, bet behrnu tik dauds, ka fmilfchu jubrmallâ; leelakajs pulks no scheem bija mafini, kas wehl ne ka newarreja strahdabt.

Laudis, ka jau fazziju, tshakli strahdaja, no agra rihta lihds wehlam walfaram. Bet fchodeen wiinu rohkas duffehs; kad basnizas turna pulkstens tshetri pehz pufdeenas nofittis, jo fchodeen waffarasfwehtku festdeena. Tâ tas bijis no wezzu wezzeem laikeem. Pulstent tshetros atstahjâhs katrs un darba un peejâs eet wiffi pee leela ohfola, ahropus' meesta, fur druzjin wehlat teefas fullainis „waffarasfwehtku meeru“ isfluddina.

Meesta gallâ bija tshetras fapuwufchas feenas ar tohti wezzu juntu. Schinni nammeli mahjoja wehweris Stams ar fawu feewu un behrneem un weenu selli, wahrdâ Robert Belts. Masas pelnas deht nahjâhs Stamam tohti grubti, wehl selli turreht, bet zaur nelaimigu kritteenu winsch preefch wesseleem tshetreem gaddeem diwi pirkstus bij laufis, un gaudens tappis; no fchi laika Roberts par jelli pee wiina strahdaja. Stams nu tik warreja darbu usfattiht un eerahdiht; stellâs strahdaja Stamenne, wiinas wezzaka meita Gewa un Roberts.

Bet fchodeen pehz pufdeenas tikfai diwi strahdaja: meistereene un sellis. Stams darbojahs fawu wezzo lamfoli pahrlabboht, un Gewa fehdeja us krahgiti, masgaja un kemmeja fawus masohs bralifchus un mahfinas, lai fchee nenonahktu lâ Mohri pee leela ohfola.

Tad eegahja Gewa kambart fwehtdeenas drehbâs apgehrbtees. Papreefchu ta fawus tumfchi bruhnus mattus eepinna, un apstiprinaja bises itt ka frohni us fawu galwu, tad wiina kohka tuppeles' prett ahdas kurpehm pahrmajinaja; melnu willainu fwahrku ar farkanahm bantehm apfchubtu apgehrbust un farkanu drahnu aplaklu likfust, ta apfehja baltu audekta preefchautu. Gewa tohti preezajâhs par fawu praftu apgehrbu, un kad wiina istabâ atfal isnahza, kad Robertam waigs tappa lâ apstaidrohts no preefa.

Winfch wairs newarreja stelles nosehdeht, bet us-lehziš winfch to zeeti pee kruhts speeda un firnigi nofluhpſtija. Jau trihs gaddi pagahjuſchi, kamehr tee jau weens ohtru mihleja, bet kad tad tee no-dohmajufchi kahſas turreht? ja, to paſchi wehl neſinnaja, taš ſtahweja ta ſinnâ. kaš par ſwaigſnehm walda.

Nu arri Stams eenahja ar ſawu wezzo kamjoli rohkâ, un winnam rahdijahs, la ſkrohdera darbs tam labbi iſdeweess. „Na, redju, darbs wairs negribb eet,“ winfch ſazzija, „wezzene, un Tu, Robert, usgehrbi-jatees, la laikâ us zekka tohpam.“

Ap pulſten peezeem dewahs tee pee ohſola. Behrni gahja preekſchâ, tad Roberts un Gewa, pehdigi tehws un mahte.

Silla debbeſs; ſaules ſpihdums un putnini teem preezigi pretti ſmaidija, Meſch tohs patihlamâ wehſmâ aizinaja, burbutodama uppite un lohpiini tohs us ſawu wihiſi ſweizinaja.

Nabbaga lautini peemirſa ſawas raiſes un behdas: „waſſaras-ſwehtki, waſſaras-ſwehtki!“ ſauza tee lihſmodami, un dſeedaja pamafam us preekſchu dohdamees:

„Lai atſkann ſlawas dſeeſmina
No jaunahju leeſmu mehlehmu
No Deewa Gars mums dahwina
Lai teizam to ar ſpehlehmu!
No debbeſs nolaiſchahs;
Kâ wehtrâ apmettahs
Swehts gars us newehrteem
Un wahjeem zilweeem!
Lai teiz to wiſſas mehles!“

Winni nonahja pee leela ohſola, kaš leelâ klâjumâ ſtahweja, lo egles, ohſoli un wiſkſnes eedohboja. Leeli un maſi apmettahs us miſkſtu ſemmi appakſch kupla lappu jumta. Stama familija tappa no wiſſeem miſhligi apſweizinata, jo gan neweens wiſſâ Wolkſteine nebija, kaš jeb kâ no winneem buhtu tappiſ aplaitinahts.

Us meenreiſ ſauza puika, kaš klâjumâ maſſâ us wakti ſtahweja: „Beenigs mahzitajs un ſchulziſ*) nah!“

Azzumirkli wiſſi apſluſſa. Kad lautini mahzitaju un waldiſchanu eeraudſija, tad wiſhri ahtri ſawas zeppures nonehma, ſeewas un meitas paſlannijahs.

Mahzitajs apſtahjahs rohkſas pazehlis. Wiſſi mettahs zekhōs. Baſnizahs kungs winnus ſwehtija. Tad winfch ſtarp laudim maikſjahs, ſehē kahdu noſkummufchu preezinadams, tur lehni norahdams, wiſſi winnu ar gohdbihjaſchanu un uſtizziſibu uſluhfoja.

„Noſtahjatees rinki,“ ſchulziſ ſauza; „teefas ſullainiſ nah!“

Wiſſi weens ohtram rohkſas dewuſchi noſtahjahs leelâ rinki ap ohſolu. Mahzitajs un ſchulziſ ſtahweja rinka widdū pee lohka; arri winni bij ſakehrufchees.

*) Schulziſ irr meesta jeb zeema preekſchneſ.

Teefas ſullainiſ neſſa labbâ rohkâ Beſtitaja kruſta bildi un kreisâ baltu ſpeeki. Ninka widdū nahziſ winfch wiſſōs tſchetrōs wehōs (us ſeemeta, deen-widdus, rihta un waſſara puffi) ar ſawu ſpeeki, itt ka nupat frohnehts Unguru tehninſch ar ſohbeenu, ſitta. „Waſſaras-ſwehtki, waſſaras-ſwehtki!“ gawi-leja ſatreiſ ſapulze.

„Noſalku waſſaras-ſwehtku meeru,“ runnaja nu teefas-ſullainiſ, „un darru to us muhſu ſchehliga Runga un Kurfirſta*) pawehleſchanu.“ — Kaš waſſaras-ſwehtkōs kahdu noſeegumu jeb kaunu padarrihs; to diwſahrtigi ſtrahphehs, weenalga, wai aughts jeb ſems. — Meers lai walda walſtibâ-meers, meers, meers!“

Wiſſa ſapulze pehdejus meera wehſtneſcha wahr-dus trihsreiſ paſſat ſauza.

(Us preekſchu wehl.)

Sobbugalla neddelas peedſihwojumi.

Swehtdeen 5. September. 1871. Spihkeru ſchur-kahm ſchowalkar iſdewigs laiks, ſawu ſunna-dabbu parahdiht un daſcham pakauſcha willu papluhlaht.

Pirmdeen 6. September. Pehdigo reiſ bilſas teef gehretas ummur-kummuri; daudjeem gaddahs eefnas Wehrmana dahſâ us benkeem ſehſchoht un muſihku klaufotees. Teef kur aiſleegts un atkauts zitteem dſirdohht newainigu dſeeſmu uſwiilt.

Dhtrdeen 7. September. Sahk runnaht, la drihs buhſchoht laſſami no erreſtibas iſrunnati wahrbi iſ kahda tâ noſaukta mahzita wiſhri muttes par to, la daſchu azzis greeſchotees wairaf us to puffi, kur ſaule uſlez; bet ne, kur ta noreete. Kahhs dſeeſmineeſs us to uſdſeedatu:

At kurbu kurbs, to kurbojees,
No welti pſahpa, duſmojces?
Ta ſaul, kaš rihtōs pazeſtahs,
Ta patte walf'râ nolaiſchahs;
Mums diwas azzis dewiſ Deews
Us abbaſm puſſehm ſtattitees!

Treſchdeen 8. September. Nahk wehſtes, la Widſemmē kahdâ peedarbâ teäteri uſſpehle.

Zettortdeen 9. September. Ta atſihſchana eet maſumâ, la nabbadſiba ne ikreiſ kauns un baggatiba ne ikreiſ gohbs, la dumjiba ne ikreiſ nelaimē un gudriſba ne ikreiſ laime.

Peektdeen 10. September. Lauſchu druhsimē kahhs tohs bailigi iſklaufamus wahrduſ dohd dſirdohht: „Tu laikam nemaſ neſinni, la eſ kapitaliſtiſ?!“

Seſideen 11. September. Wiſhriſch, kam ſchag-gatas mehle un ſakka duhſcha, iſbiſhtahs tohti un kratta wehderinu no iſbailehm labbu brihdi.

—r.

*) Saſſija bija toreiſ wehl kurfirſta walſis.